

JANO LEHTI

#6
NUMERO

RUNO: LEEVI LEHTO

**Helsingin Ylioppilaskunnan sekakuoro Akateemisen Laulun tilaus 40-
vuotiskantaattitekstiksi. Sävellys Atso Almila. Kantaesitys oli Suomen Kansallisteatterin
Suurella näyttämöllä 19.12.1993.**

Ja hänen nimensä oli Kuulemiin

1.

KUORO

Neljä seinää, vuodenaikaa, ihmistä

kuin kumollaan olevan tuolin jalat taivasta päin,
neljä kymmentä kerrosta.

Silmät, Korvat, Sormet ja Suu, jonka rukous

nousee kuin tilattu hissi päin taivasta,
Isä Meidän -tyyppinen kuin eduskunnassa: yhdeltä seinältään
aina auki pimeään.

Ja kuin kuu Suu astuu huoneesta ja huoneeseen ja

tahtoo katsoa Sillä Silmällä.

Ja Silmä ahmii Suun nälkää, janoa

ja Silmä ahmii Suun nälkää, janoa

yltyvää ja nousevaa kuin hissi joka nousee

taivasta päin, jolla pilvet,

eikä Suu ilmehdi, istuudu niin kuin tavallista

nosta reittä toisen päälle, anna jalkojen puhua

neljälle seinälle joilla Korvat kuuntelevat

että tapahtuisi niin kuin kirjoitettu on

että hissi nousee päin taivasta jolla pilvet

ovat valtavia,

ja on kuin puhuisi seinille

ja tapahtuisi niin kuin kirjoitettu on,

että on kuin puhuisi seinille

tai taivasta päin, jolla pilvet ovat valtavia

jäälauttoja

2.

SUU

Pilvet taivaalla ovat valtavia. pysähtyneitä jäälauttoja

kun nousen tätä Buildingia jonka huippu puhkoo pilviä.

Astun ulos, sisään huoneeseen

enkä istuudu, ja sanon

(vaikka nyt te varmaan kuuntelette ja pidätte minua typeränä):

Nimeni on Suu, ·

jos tahdotte kuulla,

Sue, Syy,

miten tahdotte.

SILMÄ

Vaikka heti kyllä näin, että tämä mitä hänen Suunsa puhui

tuli myös hänen toisesta Suustaan, joka oli hänen

Silmänsä

ja oitis otin sen riskin että kysyin, mitä se janosi:

SUU

Joka solullani ja tuhansin Silmin nähdä, miksi Hän

ei enää ota kuuleviin Korviinsakaan!

Miksi nyt jo pitkään on ollut niin perin merkillinen

ja kuin Sormet Korvilla!

Suoraan asiaan mennäkseni: tietää,

kenen kanssa nyt unissansa

makaa

kenen kanssa ja missä asennossa

jättäen minut haukkomaan henkeäni liian suureen vuoteeseen.

SILMÄ

Heti tein sen virheen että en kysynyt, kuka tämä Veikko oli.

Vaikka kyllä minä sen tiesin: aina sama juttu.

Vaikka näitten kanssa on kyllä aina vähän sama juttu,

että ei auta sanoa että näitten kanssa on aina sama juttu:

SUU

Ja sitten tahdon nousta

ja puhkaista nuo valtavat pilvet

teidän Silmiltänne.

SILMÄ

Se Suu puhui,

minun varjoisan katseeni alla.

SUU

Minäkin tahdon Sormet.

Niillä hivelisin

sinun vaikenevaa, kuuntelevaa katsettasi.

SILMÄ

Ja minä halusin jo tietää minkä salaisuuden tämä

Suu

oli hänen käytäviinsä pimeässä kuiskannut.

SUU

Ja nyt heti haluan pyyhkäistä nuo jäiset pilvet
sinun silmiltäsi
ja haluan että sinä otat minut katseeseesi tästä
tämän huoneen kuultavasta ilmasta
ja haluan olla syksyinen hedelmä joka putoaa
sen kuultavien käytävien läpi
ja tämän soiden venyvän ajan läpi
sinun katseesi luodin-
siniseen ja -nopeaan hetkeen,

tähän.

3.

KUORO

Nousta

ja pudota
kuin kesä syksyksi
kuin talvi kesäksi

Voi olla

että tämän huoneen kohoaville seinille
on maalattu kuin neljä vuodenaikaa
ja neljä kymmentä

ja voihan olla

että niistä kukin vuorollaan
on auki
kuin kuu nouseva

ja kevät

kosii kymmentä syksyä

ja kevät

tahtoo syksyä

ja syksy

on himoa

ja neljä himoa ja vuodenaikaa, aistia

ja ne makaavat kesän kohoavassa vuoteessa

jossa niitten elämä on pitkä ja nouseva kuin
jonka naamiaisissa
Kuolema on naamioitunut
Kuolemaksi

4.

SILMÄ

Minä siis otin sen jutun hoitaakseni.
Myötätunnosta, nähdäkseni.
Ja koska halusin aina nähdä kaiken, kuulemma.
Ja koska halusin aina kai nähdä ken, kuulemma.
Pyysin sihteeriäni napittamaan muistiinpanoni
ja sitten silmäilin hetken hänen Paikkojaan
napitin katseeni
ja pyysin taas avukseni hänen näppäriä
Sormiaan.

SORMET

Teille, jotka olette siellä
Pelkkänä Korvana
voin laulaa että muistaa väärin
tai puhuu Suulla suuremmalla
tämä mies, joka aina lauloi minun Sormistani
jotka soittivat häntä kuin luhua huilua,
kuin huilua

SILMÄ

jotka aina olivat jossakin puuhassa,
kauniit, nivelistä vähän paksummat, pitkä- ja punakytiset
näppäimistöissä, niskahiuksissa
voimakkaat, jos vain saisivat jotakin
mitä puristaa

SORMET

joka nyt kysyi erästä tiettyä korkeaa osoitetta
jota minä jo puristin mieleni Sormin

SILMÄ

joita nyt vielä kerran pyysin avaamaan minulle
vielä yhden oven

SORMET

jotka olivat jo avanneet tämän huoneen
hänen Korviensa kuulla

SILMÄ

josta antaisin postimiehen viedä käyntikorttini
piiloutuisin nimeni suojiin

SORMET

mutta hänen silmänsä oli mykkä ja kuuro

SILMÄ

vaikka heti kai tein senkin virheen että
lähdin tapaamaan häntä, itse
kuin unessa
nimeä ja osoitetta
vailla

SORMET

ja jos hän lähetti nimikorttejaan postitse
ne kannettiin heti takaisin tähän samaan osoitteeseen
jonka minä jo olin avannut
hänen Korviensa kuulla
Silmän väittäessä juoksuttanut Sormiani
hänen kuultavalla rinnallaan
käpertänyt kämmeneni kuin Suuksi
hänen kuulumattomimmankin Huutonsa ympärille
kynsilläni kuiskannut hänen korvanipukoilleen
jotka siis jo olivat täällä
näillä kolmella seinällä kolme, neljä tai kymmenen
tai kolme sataa neljä kymmentä
Korvaa
korkealla kuulemassa kaiken mikä tapahtui
ja tapahtuu
ja tapahtuva oli
ja kai kuulemassa, ken

SILMÄ

ja kuin unessa heräten ojennan hänelle tyhjää korttiani
että hän kirjoittaisi siihen nimensä

SORMET

ja koko ajan tuntui kuin myös Vain Se Suulas Sokeine Suineen olisi ollut läsnä

SILMÄ

nimensä: päivämäärän ja päivieni määrän

SORMET

ja koko ajan kuin silmittömästi puristin

pidin kiinni mistä sain,

kuulkaa

koko ajan korkeenevan, pysähtyneen taivaan alla

5.

KORVA (pianissimo)

Jos te voisitte lainata minun Korviani, kuulisitte mitä ne
puhuvat.

Jos tämä kaikki olisi jo historiaa. vertaisin sen taivaan pilviä

pysähtyneisyyden aikaan

ja tätä Buildingia ja sen viertä lankeavaa hämyisää katukuilua

jäänsärkijään.

Jos tämän olisi säveltänyt Dashiell Hammet, tämän pää-

henkilön nimi olisi Kai Eye,

enkä heti kättelyssä pitäisi hänen tyylistään,

eikä hän tahtoisi paljastaa minulle aikomuksiaan

enkä muistuttaisi häntä siitä että aika on ristisiitos:

syyskesä, kevättalvi,

mutta meidän olisi neuvoteltava ja kaiken olisi pysyttävä neljän

avoimen seinän sisällä, korkealla

mutta minä panisin hänet syömään sanani, enkä vain sanojani

vaan myös vuodenaikani ja naiseni, kaikki,

sillä tavalla että niiden olisi kaikkien oltava
minun naisiani ja kuitani,

sillä kaiken olisi tapahduttava korkealla minun kuulteni,
sillä minä olisin ne Korvat, joiden on kuuleminen
ja joita on kuuleminen ·

ettekä tekään voisi kuulla minua, sillä minä
laulaisin korkealla äänellä ja
minun nimeni olisi
Kuulemiin.

6.

KUORO

Ja tämä neuvottelu käytäisiin
kaikkien ollessa läsnä jonkun poissaollessa
Jokaisella oma
sokea, kuuro, mykkä, tunnoton ja kirpoava
pisteensä
kesän huutaessa syksyä niin että talven nimeksi
tulee Hiljaisuus
kevään tuijottaessa kesään silmänsä pimeiksi
ja syksyn viedessä kätensä kesän kosteikkoihin
ja talven, käsi ovenrivalla
kuunnellessa kaikkien yhtä aikaa nousevia
korkeita ja
nousevia ääniä:
yhtäaikaa
niin että mitään ei kuulu

7.

SORMET

siitä mitä rutistan käsieni Sormissa, puristan

SUU

puhumattomasta nimestä,
jonka olen tuskin saanut huulilleni
ja purrut hampaitteni otteeseen

SILMÄ

Astun siitä ovesta kuin talven kammariin
ulos ja sisään huoneeseen
ja ojennan kuuluisaa nimeäni.

KORVAT

(Muistaakseni olin kuullut tämän Nimen jossakin yhteydessä.)
Kuulkaa, tuntuu kuin olisin kuullut tuon nimenne,
jonka te puhutte kuin tämä olisi jokin
suullinen kuulustelu.

SILMÄ

Ei, pikemminkin asiani koskee eräitä arkaluontoisia huulia,
joille te olette halunnut painaa Sormenne
(sanon, etsien jo katseellani ovea, ulos antavaa seinää).

SORMET

ja nyt vasta kun puristan
tätä joka on kiskonut minua ylöspäin
kuin säveltä
Sormeni ovat lakanneet liikahtelemasta
niin kuin suuren puun oksat jähmettyvät
myrskyn tulla

SUU

ja minä syön, nielen tämän nimen nesteitä
ja minä syön, juon, imen, nielen tämän nimen nesteitä
kesän pimeässä huoneessa

KORVAT

Mutta ettekö näe, hyvä mies ,
mitä puhutte.

SILMÄ

Ei, minä tahdon,
jo kauan olen vain tahtonut vain kuulla
minkä salaisuuden, nimen tai numeron se niitten huulten
Suu
on teidän käytäviinne kuiskannut.

SORMET

talven taivaita päin nousevassa pimeässä hississä

SUU

kesän laskevan auringon tummuvassa vuoteessa

KORVAT

Siltikään,
en vieläkään näe ihan selvästi
mihin te tuolla poraavalla katseellanne tähtäätte.

SILMÄ

Näettehän:
minä olen astunut tähän huoneeseen
avoimin kortein.

KORVAT

Miksi ette siis löisi korttejanne
avoimesti pöytään,
nimi- ja numeropuoli ylöspäin.

SILMÄ

Kuulkaas nyt.

KUORO

Ja kaiken näkevä kevät alkaa silmin nähden hermostua: kysyy
tosiasioita, näyttöjä.

SILMÄ

Tai olkoon, Herra nähköön.

Antakaa sitten kuulua se salainen koodinne.

KUORO

Talvi kuuntelee ja kysyy

ja kysyvästi kuuntelee

kaikkien neljän vuodenajan huohotusta.

KORVAT

Ei,

aloittakaa te!

Sanokaa joku perusluku

yhdestä neljään:

yksi, kaksi, kolme

SUU

ja yhä näen, että se mitä

janoan

kuulla, koskettaa

on poissa

SORMET

puristuvilla Sormillani lasken

kuka

SUU

ja tuntuu kuin ei olisi ketään, joka

SORMET

ja aina on kuin aina joku jäisi

uupumaan

SILMÄ

Seis! Minä sanon:

kaksi.

Ryhdyn Nolla Nolla Seiskaksi.

KORVAT

Kaksi? Minusta te kyllä olette aina vaikuttanut
sellaiselta Yhden Asian Eläimellä.
Yhden naisen mieheltä ja yhden naisen mieheltä.

SORMET
yhden,
yksi
uupumaan

SILMÄ
Mutta entä jos minusta on hermostuttavasti
ruvennut tuntumaan
kuin näkisin kahtena?

SORMET
ynnä kaksi: kolme,
mutta kuka olikaan se neljäs
joka aina hänen kuultensa
kulkee rinnallani
Huimauksen Tiellä

KUORO
Puuttuva vuodenaika, auki pimeään ja aina rinnallansa
Huimauksen Tiellä

SILMÄ
Vaikka kyllä minä silti tähtään tarkasti
nimiä vilisevässä pimeässäkin.
Ja muistakaa: minun Sormeni on herkässä.

KORVAT
Kuulkaa, ettei vain teilläkin vielä
menisi Sormi Suuhun.

SILMÄ
Ja nyt aion laskea kolmeen, ja sitten
jomman kumman meistä

on poistuttava syksyn
korkeasta ovesta.

8.

KUORO

Ja hissi oli nyt saavuttanut lakipisteensä
pysähtyneellä taivaalla, jonka jäälautat olivat pilviä
Huimauksen Tiellä,
neljännessä kymmenennessä taivaassa ja kerroksessa.

Ja oli kuin jonkin vuodenajan maanantai,
eivätkä jano, kosketus ja hiljaisuus ja jano
kysyneet tuskalta ja ilolta, paljonko kello on ja mikä päivä
ja miksi Kuolema on tuoksuton.

SUU, SILMÄ, SORMET

Ja katso, kuule, ota huulillesi:
todellisuus oli suuri ja lihava
ja todellisuus oli suuri
ja lihava
häntäänsä syövä käärme
jonka silmät tunnottomina kuuntelivat
joka taittui mutkalle kuin korva
joka oli suuri ja lihava sormi
joka meni omaan suuhunsa
ja puristi
ja puri

KORVAT

Niin kuin kaiken kuultuamme
kuulemme hiljaisuuden
joka nousee sihisten
ja ääneti
ja joka nousee kuin
hissi

KUORO

Ja kun hissi nousee ylimmän kerroksen katon läpi

sen seinät puristuvat kasaan
eivätkä kaikki neljä vuodenaikaa mahdu yhtä aikaa
samaan vuoteeseen
eikä siinä nousevassa vuoteessa ole
Kaiteita

KORVAT

Ja ollaan sen suuren Buildingin kattoterassilla
neljännessä, kymmenennessä taivaassa

SILMÄ

Ja Silmä katsoo varpasiinsa,
näkee vihdoin Sormet

SUU

Ja Suu kiskoo Silmää katsomaan syrjään

KORVAT

Ja Sormet puristavat sen vuoteen
olemattomia kaiteita

SUU

Ja Silmän riittäisi
potkaista

KORVAT

Ja Korvat ovat suuri pörräävä helikopteri
joka laskeutuen lähestyy tätä kohtausta

KUORO

Ja jos Silmä osaisi potkaista, se potkaisisi

SORMET

Ja jos Suu kuulisi, se näkisi
näkyjä

SUU

Ja jos Korvilla olisi Nimi, se nimi olisi

Pamaus

SILMÄ

Ja jos Silmät osaisivat vaieta näkemästään,
kaikki ei olisi jo tapahtunut

KORVAT

Eivätkä hänen kulmiensa jäälautat olisi pilviä
huurtuvalla taivaalla

KUORO

Eikä itse taivaskaan voisi kuulla
miten vuodenaikojen kesken on tullut
Ahdasta
ahtaan katukuilun vierellä, korkealla

SORMET

Tämän huoneen seinien puristuksessa
joka on minun Sormieni puristus
ja hänen Suunsa kirpoava imu
ja näiden jäälauttojen jano
minun hyppysissäni
jotka

KUORO

Huimauksen korkenevalla Tiellä,
joka kuiskaa:

SUU

Huimauksen Tiellä,
joka ääneti katsoo
Tyhjyyteen

SILMÄ

Huimauksen Tiellä,
joka kiertyy mutkalle
kuin kuultava Korva
kirvotakseen

SORMET

Huimauksen Tiellä, jolla

minun puristavat Sormeni käyvät tunnottomiksi

ja näen ääniä, joiden Suu sanoo:

Hyppää

KUORO

Hyppää

Vie Sormet niskanikamalle

lakkaa ajattelemasta

ja Hyppää

Vielä kerran sijaa suuri pettävä vuoteesi

ja Hyppää

ja sano joku perusluku

ja vedä se henkeesi

ja ota vuoteesi ja

Hyppää

KUORO, SILMÄ, SUU, KORVAT

Sulje Silmäsi ja hyppää

Vie Sormet Korville ja hyppää

Ja vedä syvään henkeä kuin vettä ja

hyppää

9.

KORVAT

Ja kuultuamme kaiken ja kuultuamme

kaiken informaation

SILMÄ

Ja nähtyämme kai

ken

SUU

Ja nieltyämme sen Nimen,

joka on

Sil

Mä

Kai

Ken

KORVAT

Meille ei jää muuta neuvoa kuin vetäytyä
ja vetää mukaanamme kaikki vuodenaikamme ja naisemme
ja kaikki neljä kymmentä vuottamme ja
ja neljästi, kymmenesti sijattua vuodettamme
kaikki nämä, ja ne
jotka kuu kenties vielä heidän taivaansa
valtavista, pysähtyneistä pilvistä
heidän mukaansa kutoo
ja jotka se kutoo
heidän mukaansa

10.

SORMET

ja tulee hiljaista
ja pilvien jäälautat ovat valtavia, pysähtyneitä taivaita
ja ymmärrän
että olen tässä nousevassa huoneessa tarrautunut
Hänen Hiljaisuutensa kaiteisiin
ja Hänen Hiljaisuutensa Kirpoavat Kaiteet
Kirpoavat
ja tulevat täyteen ääntä
ja vaikka yhä puristan ja
vaikka puristan yhä lujemmin
ja yhä lujemmin tahdon kuulla hänen pysähtyneiden
jäälauttojensa keskustelun
se sammuu
ja lopulta itse hiljaisuuskin sammuu
ja minun Sormeni kirpoavat
ja minä putoan
ja on kaikkien vuodenaikojen maanantain-yhteinen
luodinsininen, luodinnopea, luotisuora
kaivonmuotoinen
hetki

KUORO

Ensin kirpoavat sormet,

putoavat

liha putoaa

ja sielu putoaa lihan mukana

siihen kynsin hampain tarrautuneena

ja silmä putoaa

lihan perässä ja sen nykivät liikkeet

rekisteröiden

silmä putoaa

ja sen perässä suu putoaa

kuin huuto

jonka korvat jäävät kuulemaan

ja korvat putoavat niin kuin putoavat

korvat jotka jäävät

kuulemaan